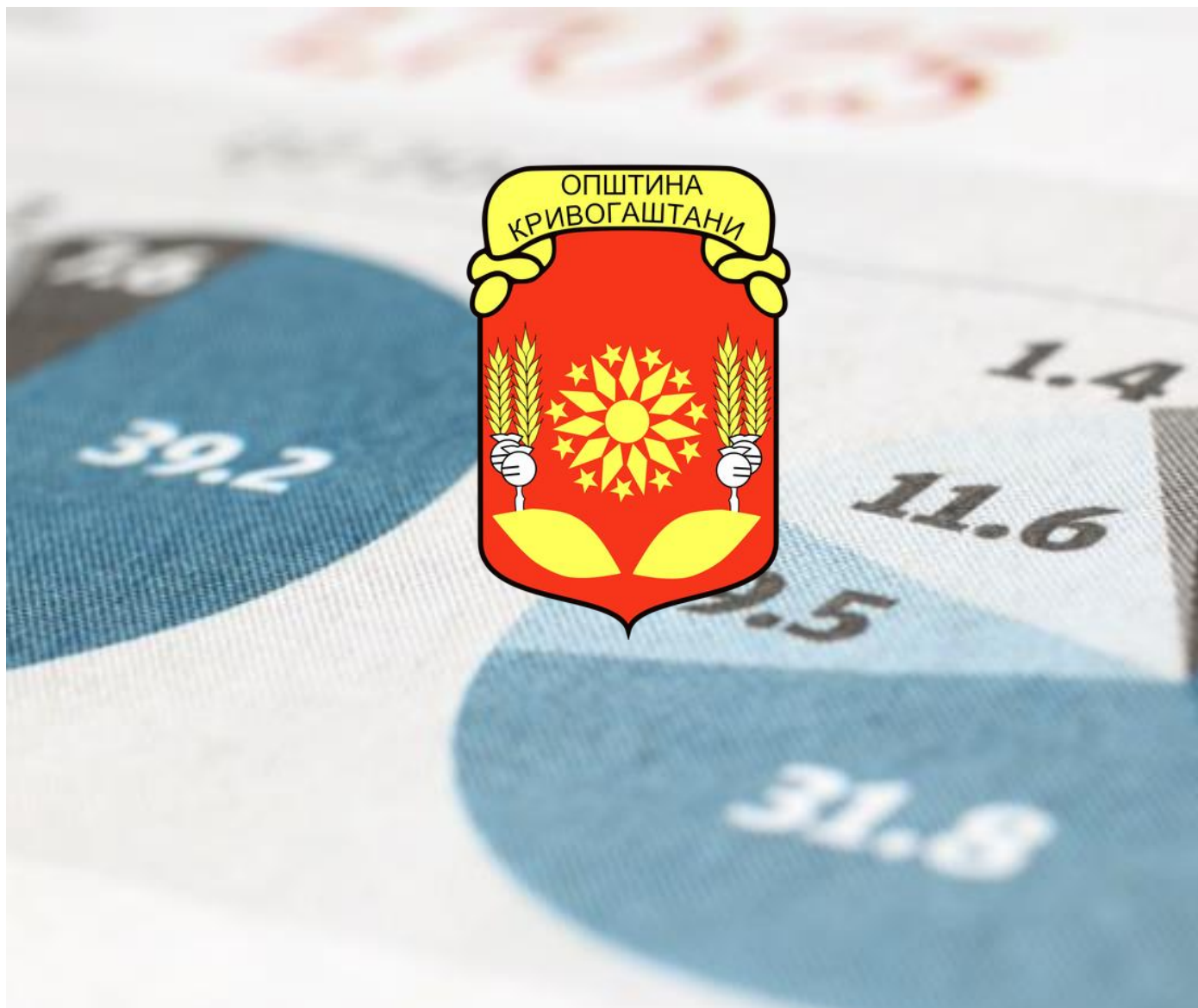

Граѓански буџет на Општина
Кривогаштани за 2026 година

ШТО Е БУЏЕТ НА ОПШТИНА И ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ НА ОПШТИНА?

Буџетот е една од најважните политики на локалната власт. Токму преку буџетот се распределуваат финансиските средства на општината неопходни за остварување на правата на сите жители во општината. Се користи за планирање како локалната власт ќе ги прибере и распредели јавните финансии за да ги исполни своите политики и цели.

БУЏЕТОТ НА ОПШТИНАТА претставува годишен план на сите приходи, приливи и одобрени средства и сите расходи и одливи на средства, а ги вклучува основен буџет на општината, буџетот на дотации, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности.

 ПРИХОДИ	РАСХОДИ
- Даночни приходи - Неданочни приходи - Капитални приходи - Трансфери и донации - Задолжување во земјата - Задолжување во странство	- Плати и надоместоци - Резерви и недефинирани расходи - Стоки и услуги - Камати - Субвенции и трансфери - Социјални бенефиции - Капитални расходи - Отплата на главнина

Буџетот на Општина Кривогаштани е консолидиран годишен план кој покрај буџетот на општината ги опфаќа и буџетите на нашите три општински институции, односно: Две основни училишта, ООУ „Манчу Матак“ и ООУ „Јонче Смугрески“ и ЈОУДГ „Весело Штркче“.

За извршување на комуналните дејности во општината надлежно е јавното претпријатие ЈП „Пелагонија“

ГРАЃАНСКИОТ БУЏЕТ е документ развиен од општината исклучиво за јавноста и во него е претставен буџетот на општината во поедноставен, помалку технички формат, за да се изгради подобро разбирање за тоа како општината управува и ги користи јавните финансии. Ова разбирање е од витално значење за јавната одговорност и отчетност и за зголемување на инклузивното граѓанско учество при спроведувањето на локалните политики.

КОИ СЕ НАДЛЕЖНОСТИТЕ НА НАШАТА ОПШТИНА?

Буџетот на општината е огледало на политиките/активностите на нашата општина и истиот ги демонстрира вредностите и приоритетите на локалната самоуправа во сите надлежности и области на делување.

-Урбанистичко (урбано и рурално) планирање	-Заштита на животната средина и природата	Локален економски развој
-Комунални дејности	Култура	-Спорт и рекреација
Социјална заштита и заштита на децата	-Образование	-Здравствена заштита
-Заштита и спасување	-Противпожарна заштита	Други надлежности определени со закон

КАКО ОПШТИНАТА ГИ ПРИБИРА ПРИХОДИТЕ?

Ефикасното обезбедување и собирање на општинските приходи се основа за испорачување на потребните јавни добра и услуги на нашите граѓани. Општинските приходи се прибираат преку основниот буџет на општината, дотацијата, донациите, кредитите и самофинансирачките активности.

СРЕДСТВАТА ВО ОСНОВНИОТ БУЏЕТ ДОАЃААТ ОД:

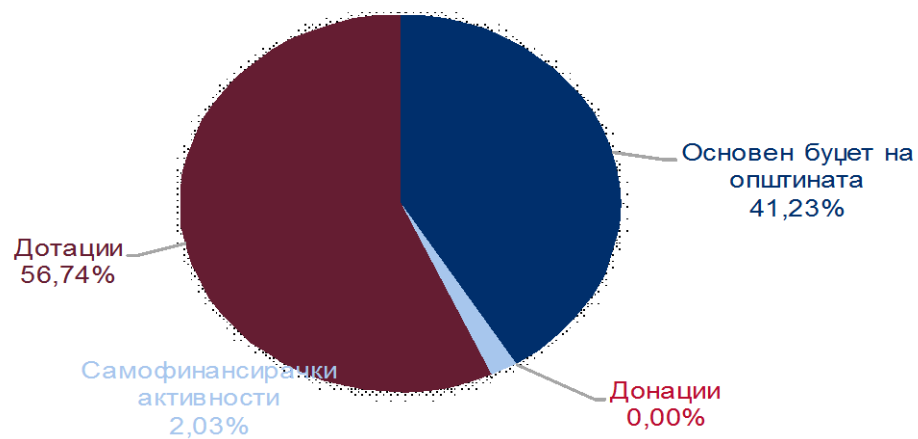
- Даночните приходи (даноци на имот, комунални такси и локални надоместоци)
- Неданочните приходи (административни такси, надоместоци, останати неданочни приходи)
- Капиталните приходи (продажба на земјиште, концесии, легализација на бесправно изградени објекти, надоместоци за експлоатација на минерални сировини, геолошки истражувања и други надоместоци)
- Трансферите од други нивоа на власт (трансфер на средства од буџетите и фондовите, ДДВ дотација, персонален данок на доход на лични примања од плати од физички лица со постојано живеалиште и престојувалиште во општината)

ШТО Е ДОТАЦИЈА? - трансфер од Буџетот на Република Северна Македонија кој служи за финансирање на пренесените надлежности на општината во образованието, социјалната и детска заштита, културата и противпожарна заштита.

ОД КАДЕ ДОАЃААТ ДОНАЦИИТЕ? – различни донатори може да донираат строго наменски средства во општината со цел обезбедување конкретни добра или услуги за нашите граѓани.

ОПШТИНСКИОТ БУЏЕТ СОДРЖИ И ПРИХОДИ ОД САМОФИНАНСИРАЧКИ АКТИВНОСТИ кои ги остваруваат нашите буџетски корисници (училишта, детски градинки, културни установи и др.) по основ на закупнина од објекти, целодневна и претшколска грижа, средства за екскурзии и сл.

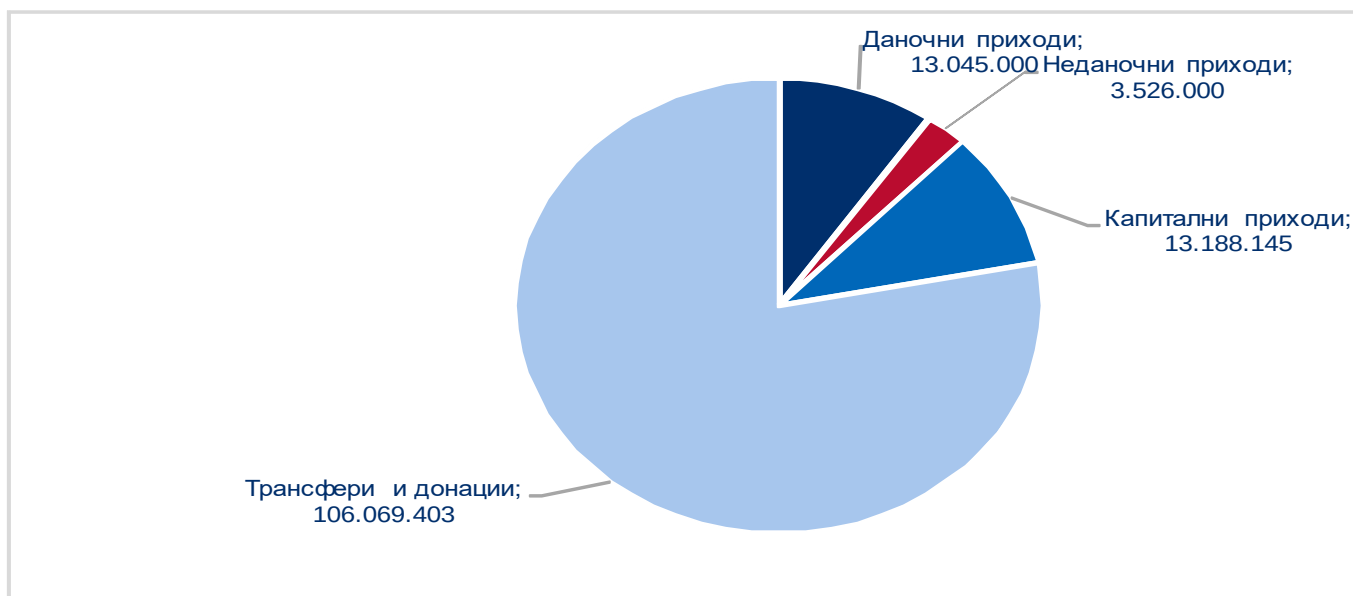
Вкупните приходи на Општина Кривогаштани во Буџетот за 2026 година се проценети на 56.000.118,00 денари. Во структурата на приходите најголемо учество заземаат Трансфери и дотации, значителен дел отпаѓаат и на Капитални Приходи, потоа следуваат Даночни приходи, па неданочни приходи.

Графикон 1. Структура на општинските приходи по извори на финансирање (во %)

КОИ СЕ КЛУЧНИТЕ ПРИХОДИ ВО БУЏЕТОТ НА НАШАТА ОПШТИНА? - даноците и другите задолжителни законски плаќања, приливите кои ги добиваме од сопственост на средствата (камата, закупнина и сл.), надомест кој го добиваме за добра или услуги кои ги обезбедуваме, како и останати приливи од донации, спонзорства, субвенции и трансфери од другите нивоа на власт.

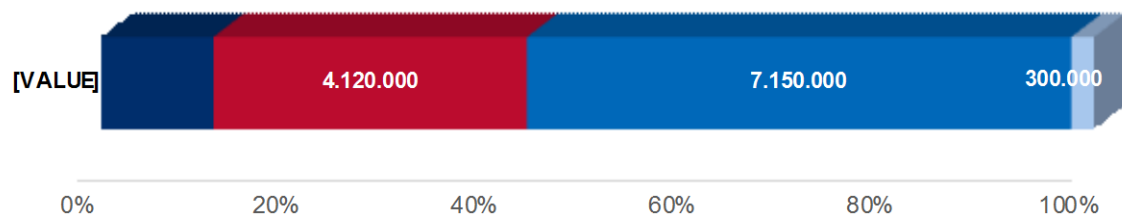
Во структурата на клучните приходи на нашата општина доминираат планираните приходи од трансфери и донации кои учествуваат со 106.069.403,00 денари, потоа следат даночните приходи кои учествуваат со 13.045.000,00 денари, па капиталните приходи учествуваат со 13.188.145,00 денари, додека пак неданочните приходи со 3.256.145,00 денари.

Графикон 2. Структура на општинските приходи според економската класификација (во денари)

СОПСТВЕНИТЕ ИЗВОРИ НА ПРИХОДИ НА НАШАТА ОПШТИНА се од посебна важност за реализирање на локалните надлежности и обезбедување на општински услуги. Тие вклучуваат - локални даноци, локални такси и локални надоместоци, приходи од сопственост на општината, самопридонес, парични казни, донации и други приходи кои се утврдени со закон. Затоа од исклучителна важност е нивното точно утврдување и наплата, бидејќи без овие приходи капацитетот на општината да ги обезбеди потребните добра/услуги на своите граѓани ќе биде ограничен.

ДАНОЧНИТЕ ПРИХОДИ се основен и најзначаен дел од сопствените приходи на општината. Тие се прибираат преку: оданочување на имотот, комуналните такси (фирмарина, користење на простор пред деловните објекти, улично осветлување и др), надоместокот за уредување на градежно земјиште (комуналии), такси на користење или дозволи за вршење на дејност и други даночни приходи.

- Данок од доход, од добивка и од капитални добивки
- Даноци на имот
- Даноци на специфични услуги (уредување на градежно земјиште, комунална такса за улично осветлување, фирмарина и др)
- Такси на користење или дозволи за вршење на дејност

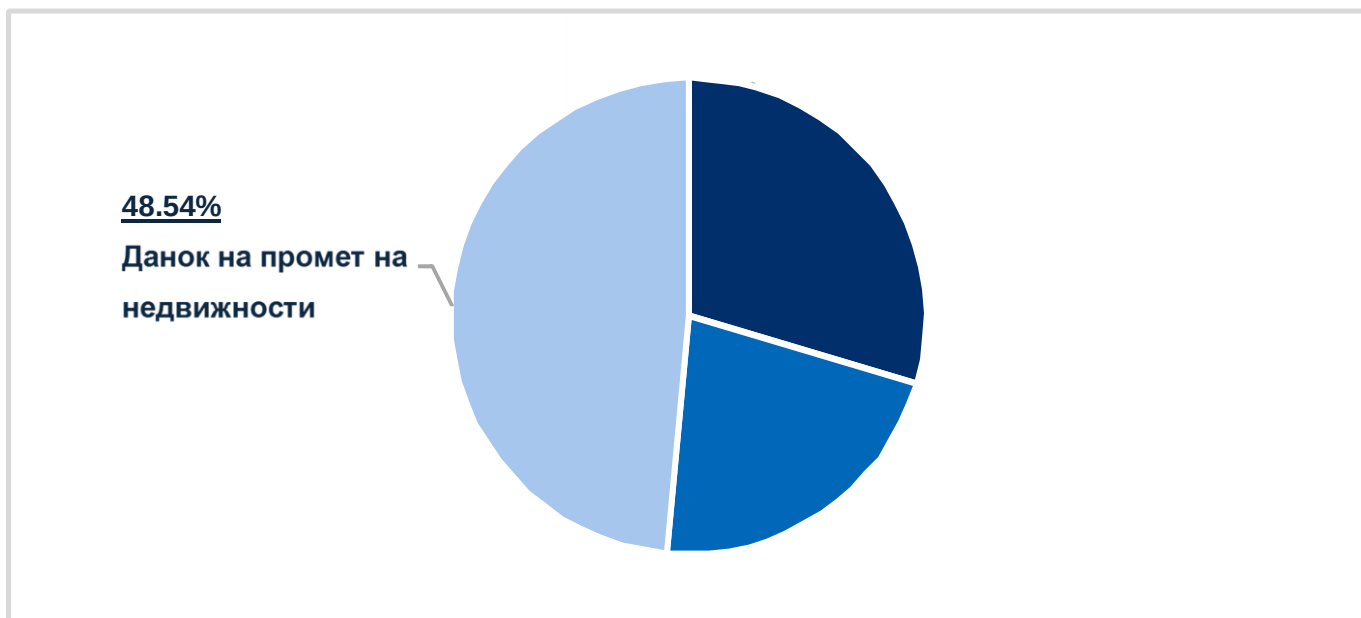
Графикон 3. Даночни приходи на општина 13.045.000 (во денари)

Дали знаете дека во даночните приходи на нашата општина најголем удел ќе имаат даноците на специфични услуги 7.150.000,00 ден , а потоа следат даноците на Данок на имот 4.120.000,00, додека помал удел зафаќаат даноците Данок на доход , од добивка и од капитални добивки 1.475.000,00 ден , а најмал удел припаѓаат на Такси за користење или дозволи за вршење на дејност.

ЗОШТО ТРЕБА ДА ПЛАЌАМЕ ДАНОК НА ИМОТ?

Даноците на имот се едни од најважните сопствени приходи на општината. Нивното навремено плаќање од страна на граѓаните и бизнисите е особено важно за создавање на модерна општина со поквалитетен живот.

Структурата на посебните видови на даноци на имот кои нашата општина планира да ги обезбеди во 2026 е прикажана во продолжение. Во нашата општина највисоко учество во овој вид на приходи зафаќа данокот на данок на промет на недвижности, со 48,54% во вкупната вредност од даноците на имот.

Графикон 4. Даноци на имот на општина 4.120.000,00 (во денари)

ШТО СЕ КОМУНАЛНИ ТАКСИ?

Комуналните такси се давачки што се плаќаат за користење определени права, предмети и услуги од јавен карактер од страна на правните и физичките лица што вршат дејност и од страна на граѓаните. Висината на комуналната такса ја утврдува општината во рамките определени со закон. Општината најмногу планира да собере пари од Комунална такса за користење и одржување на јавно осветлување, Комунална такса за користење на улици што се плаќа при регистрација на возила и комунална такса за надоместок за утврдување на градежно земјиште.

Комунални такси	износ	%
Комунална такса за истакнување на фирмарина	350.000	4,90%
Комунална такса за користење на улици што се плаќа при регистрација на возилата	650.000	9,09%
Комунална такса за користење и одржување на јавно осветлување	5.000.000	69,93%
Комунална такса за користење на просторот пред деловни простории за вршење на дејност	300.000	4,20%
Комунална такса за поставување на витрини за изложување на стоки надвор од деловните простории	20.000	0,28%
Комунална такса за користење на плоштади и друг простор во градовите и другите населени места	30.000	0,42%
Надоместок за уредување на градежно земјиште	800.000	11,19%

Табела 1. Комунални такси на општина Кривогаштани 7.150.000,00 (во денари)

НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ

Нашата општина прибира и неданочни приходи како што се разните такси, надоместоци и други приходи кои се поврзани со определени услуги кои ги обезбедуваме за граѓаните и бизнисите. Неданочните приходи кои планираме да ги собереме во 2026 година се прикажани во продолжение.

Најголем износ на неданочни приходи е планирано да бидат обезбедени од административни такси, додека најмалку неданочни приходи се очекува да се обезбедат од други локални такси.

Графикон 5. Неданочни приходи на општина 3.446.000 денари.

ТРАНСФЕРИ ОД ЦЕНТРАЛНАТА ВЛАСТ

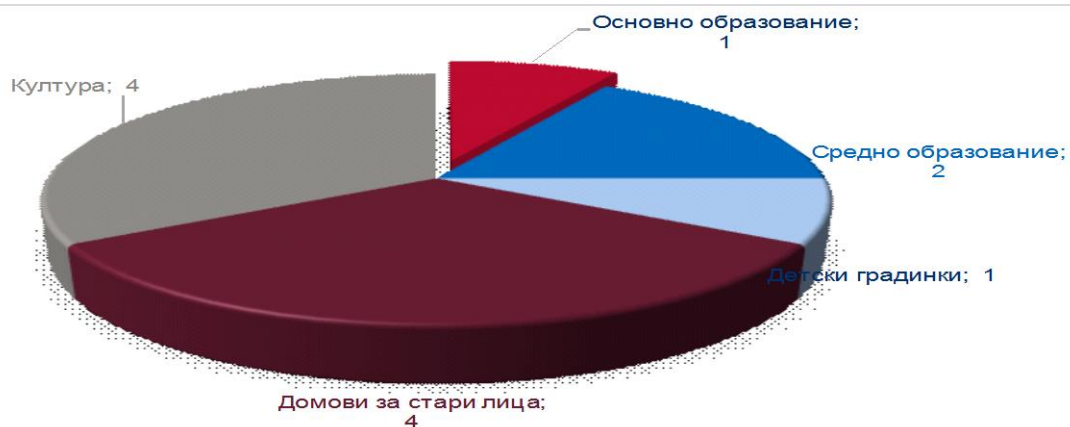
Општината добива значителни финансиски средства од централната власт во форма на трансфери од ресорните министерства или владините фондови. Овие трансфери се најзначаен дел од буџетот на општината и се клучни за нејзиното непречено обезбедување на надлежностите и реализација на капиталните инфраструктурни проекти.

Највисок износ на трансфери е планирано да бидат обезбедени преку блок дотациите, во износ од 3.000.000,00 денари, трансферот од ДДВ е планирано да изнесува 16.340.012,00 денари, додека капитални трансфери се планирани во износ од 11.257.961,00 денари.

Графикон 6. Трансфери и донации на општина 96.169.303 (во денари)

Блок дотациите за пренесените надлежности од централната власт се суштински за финансирање на нашите надлежности до доменот на образованието, културата и социјалната заштита. Во продолжение е прикажана распределбата на овие блок дотации по различни намени.

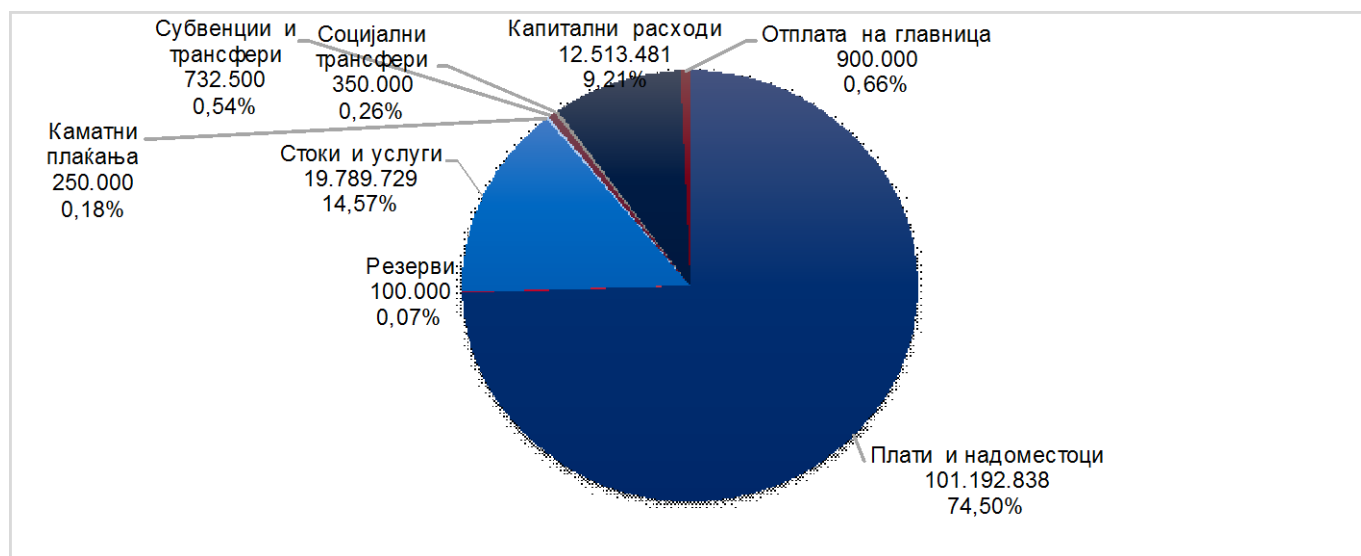
ЗАДОЛЖУВАЊЕ

Нашата општина дел од приходите во Буџетот за 2026 година не планира да ги обезбеди средства преку домашно задолжување.

КАДЕ И КАКО СЕ ТРОШАТ ОПШТИНСКИТЕ ПАРИ?

Особено е важно нашите граѓани да имаат увид каде и како се трошат локалните ресурси. Локалните расходи се директно поврзани со обезбедувањето на потребните добра и услуги на граѓаните – затоа нивната структура и начин на распределба е особено важно да бидат транспарентно претставени.

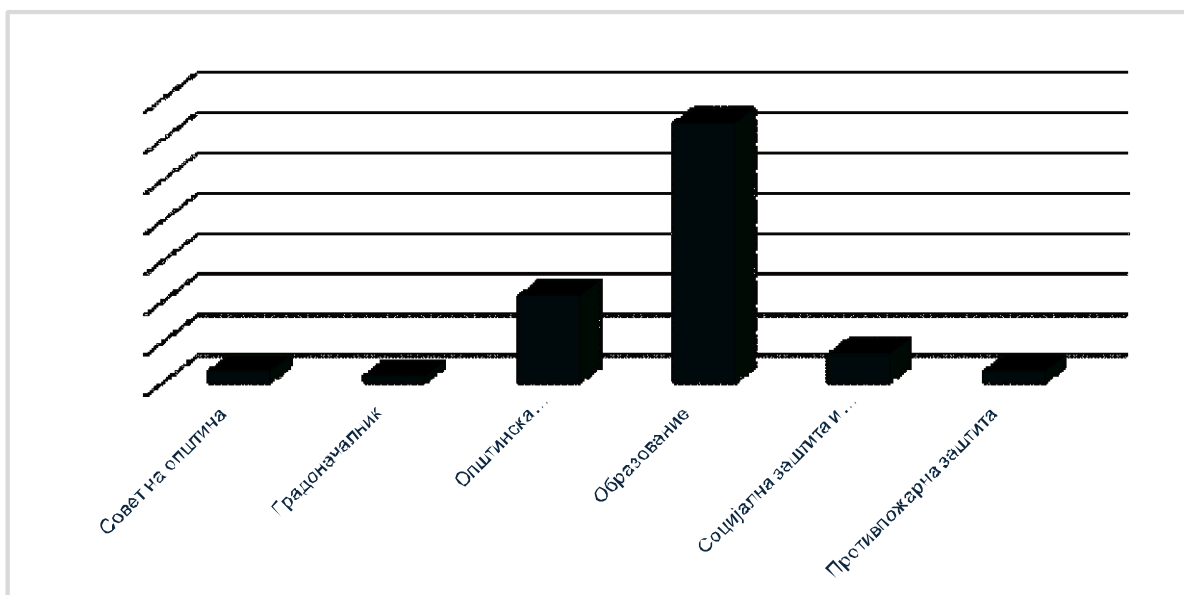
Во 2026 година општината планира да потроши вкупно 135.828.548 денари за обезбедување на потребните добра и услуги на граѓаните. Од нив 9,21 % се планирани за капитални инвестиции во износ од 12,513,481,00 денари, а останатите 90.79% односно 123,315,067,00 денари ќе бидат потрошени за тековно-оперативни активности на општината, а се однесуваат на плати и надоместоци, стоки и услуги, резерви, социјални трансфери, субвенции и други трансфери, камата и отплата на главница за кредит.

Графикон 8. Вкупни расходи по економска класификација на општина 135.828.548,00 (во денари)

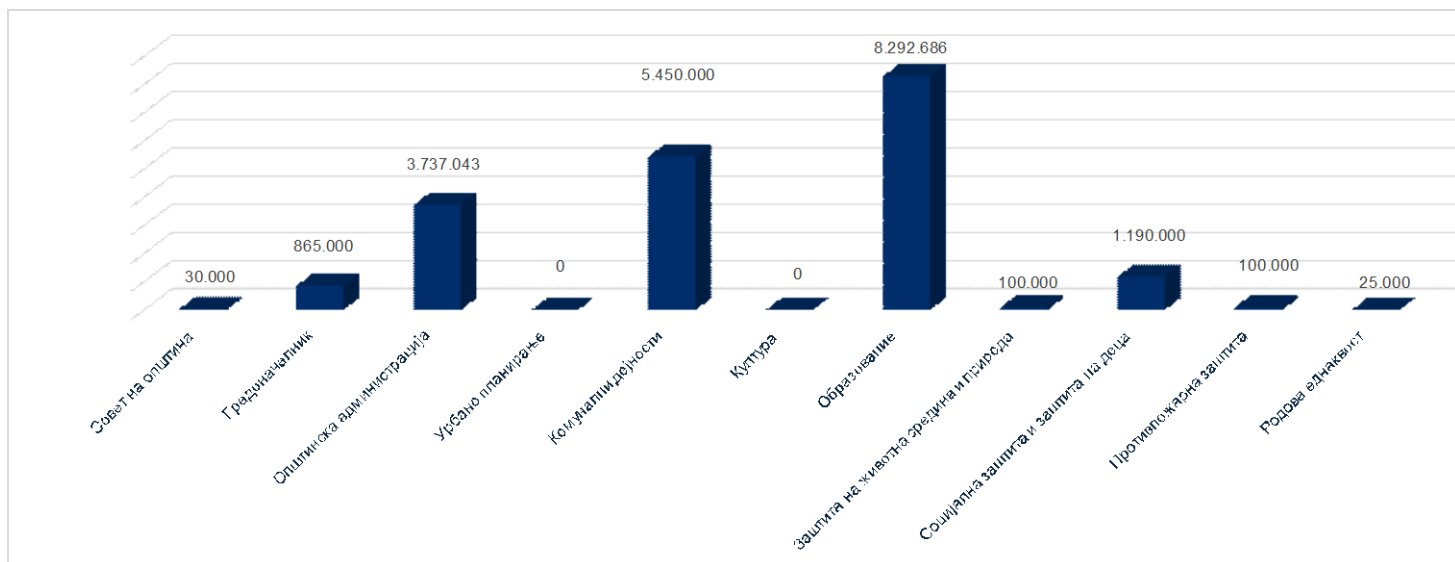
Три клучни видови на расходи во буџетот за 2026 година во нашата општина се: плати и надоместоци, стоки и услуги и капитални расходи.

Платите и надоместоците претставуваат највисок износ на расходите од општинската сметка и се во износ од 101.192.838,00 денари, а се однесуваат на вработените во општината и институциите во нејзина надлежност. Од нив, најголем дел, во износ од 64.257.814,00 денари се планирани за Основните училишта. Останатите трошоци за плати ќе бидат потрошени за детската градинка и ТППЕ Кривогаштани.

Графикон 9. Расходи за плати и надоместоци по надлежност на општина 101.192.838,00 (во денари)

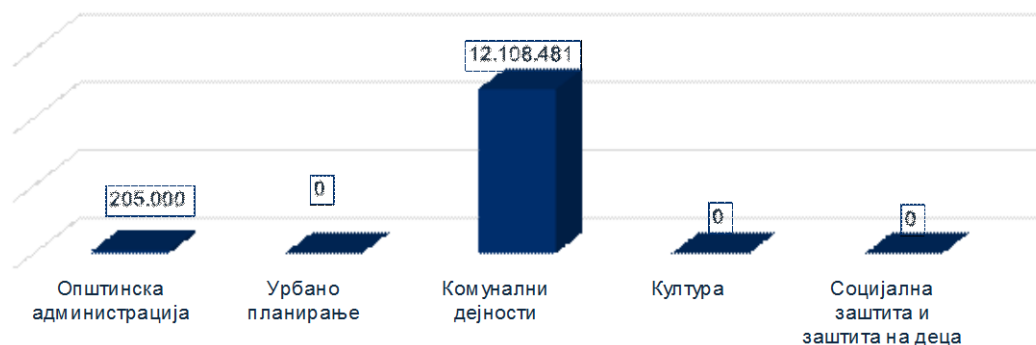
Планираните расходи за **стоки и услуги** во износ од 19.684.792,00 денари опфаќаат значителен дел од буџетот на општината, а се однесуваат на трошоците **за комунални услуги, греење, комуникација, транспорт, ситен инвентар, поправки, тековно одржување, патни трошоци, договорни услуги, плати за привремено ангажираните лица итн**). Најголем дел од овие расходи е распределен во Општина Кривогаштани, потоа во училиштата, детската градинка, културниот дом, итн.), а се финансирани од сопствени приходи, самофинансирачки сметки и активности и дотации од буџет. Општината од сопствениот буџет за оваа намена планира најмногу да потроши за *Општинска администрација*).

Графикон 10. Расходи за стоки и услуги по надлежност на општина 19.684.729,00(во денари)

Нашата општина во текот на 2026 година планира да започне со реализација на неколку капитални/инфраструктурни и други проекти кои треба да го подобрат животот и благосостојбата на граѓаните.

Капиталните расходи на нашата општина се клучни за квалитетот на живот на нашите граѓани, оттука во 2026 година, учествуваат со 9.21 % во структурата на вкупните расходи. Најголем дел од нив се наменети за капитални инвестиции, и тоа во износ од 12.513.481,00 денари.

Графикон 11. Капитални расходи по надлежност на општина 12.513.481,00 (во денари)

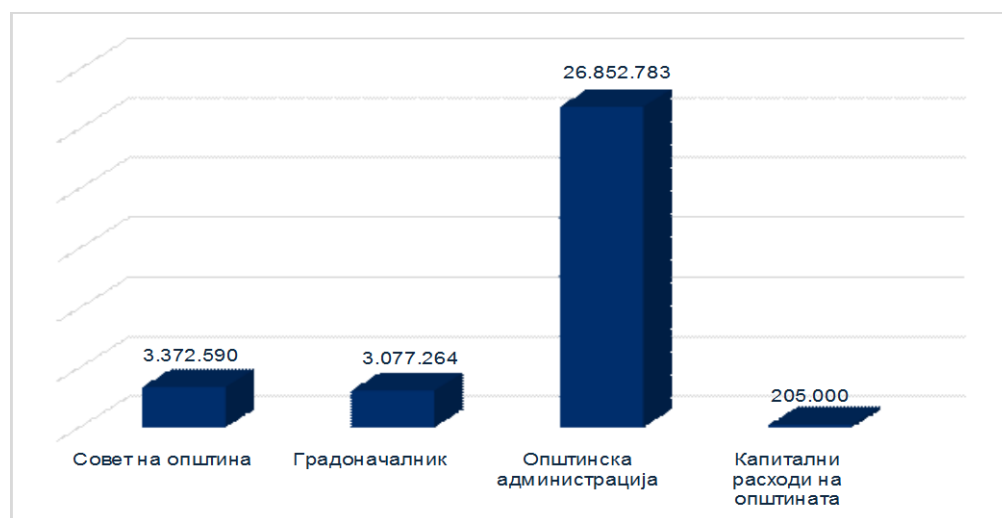
КОЛКУ ПЛАНИРА ДА ПОТРОШИ НАШАТА ОПШТИНА ЗА СЕКОЈА ОДДЕЛНА НАДЛЕЖНОСТ/ ПРОГРАМА?

Со цел транспарентно претставување на намената за која општината планира да ги потроши расположливите приходи, во продолжение се претставени клучните планирани буџетски расходи по секоја од надлежности (програми) наменети за нашите граѓани.

Расходите кои општината планира да ги потроши за **Општинската администрација** се во износ од 26.852.763,00 денари, истите се наменети за *комунални услуги, канцелариски материјали, тековно одржување и трансфери*). За набавка на канцелариски мебел, опрема, машини, компјутерски софтвер, општината планира да потроши 205.000,00 денари.

Расходите за функционирање на **Советот на општината** изнесуваат 3.372.590,00 денари и истите се наменети за *надоместоци за советниците, трансфери до невладини организации и финансиска помош за ранливи категории на граѓани*).

Вкупните расходи кои се наменети за работата на **Градоначалникот** изнесуваат 3.077.264,00 денари и истите во себе вклучуваат: *плати и надоместоци на градоначалникот, стоки и услуги, тековна резерва за социјално ранливи категории на граѓани и трансфери*).

Графикон 12. Расходи по програми - Совет, Градоначалник и Општинска администрација (во денари)

Нашата општина сериозно настојува да обезбеди соодветно ниво на комуналните услуги, притоа грижејќи се за јавната чистота, јавното осветлување, одржувањето или изградбата на локалните улици и патишта, водоснабдувањето и бројни други локални услуги особено важни за квалитетот на живот на нашите граѓани.

Расходите кои се издвоени за **Комунални услуги**, во износ од 5.450.000,00 денари, имаат за цел да ги помогнат активностите за изградба на нови капитални инвестиции и одржување на постојните капитални објекти како: урбана опрема, снабдување со вода, одведување и пречистување на отпадни води, јавна чистота и јавно зеленило, локални улици и патишта и сообраќајна сигнализација.

Комунални дејности		износ
Јавно осветлување		3550000
Јавно осветлување		250000
Јавна чистота		1550000
Локални патишта,улицы, мостови и регулирање на режим на сообраќајот		1550000
Други комунални услуги		1000000
Локални патишта,улицы и мостови		5268759
Урбана опрема		5867167

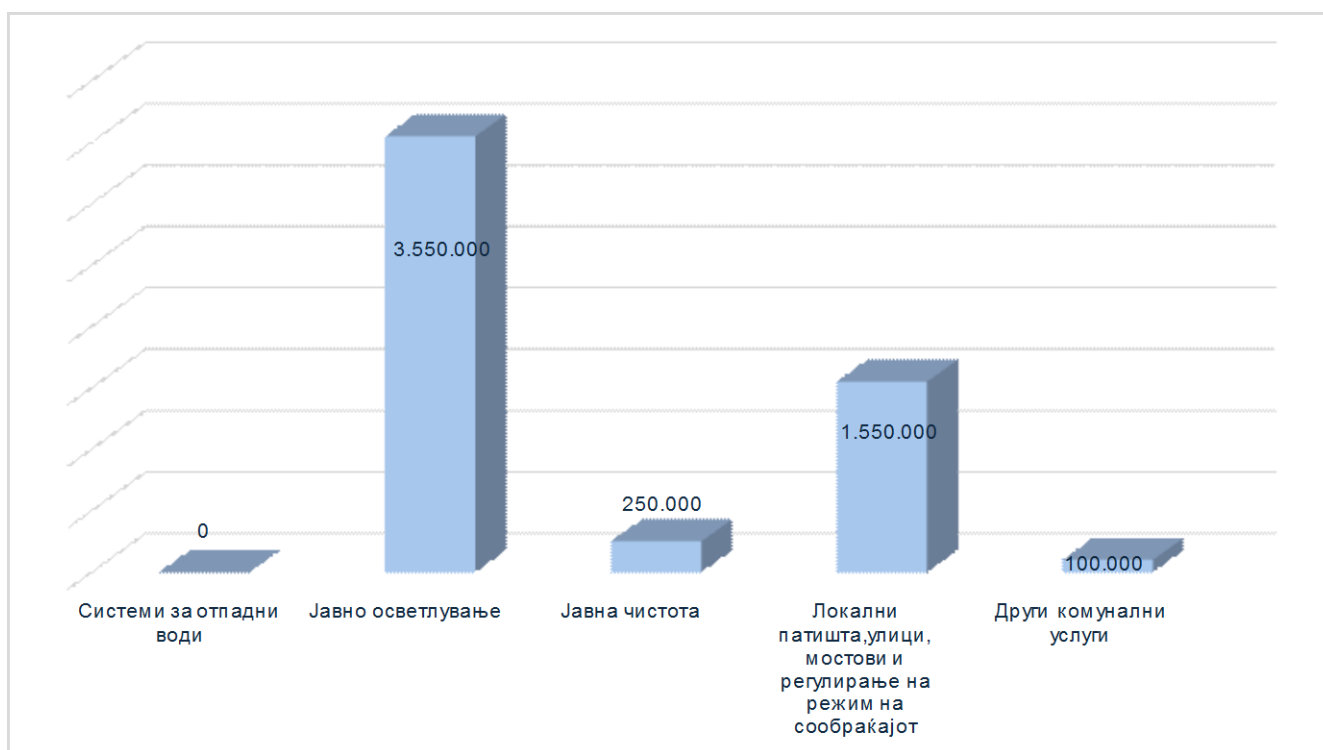
Табела 2. Расходи за Комунални дејности на општина 16,585,926 (во денари)

Од планираните расходи за изградба на нова комунална инфраструктура, општината најмногу ќе потроши за локални патишта и улици и јавно осветлување).

Графикон 14. Расходи по програми за изградба на нова комунална инфраструктура (во денари)

За редовно одржување на постојните инфраструктурни објекти кои служат за давање комунални услуги на граѓаните, општината најмногу издвојува средства за потрошена електрична енергија за улично осветлување, локални патишта и улици и системи за отпадни води).

Графикон 15. Расходи по програми за одржување на постојната комунална инфраструктура (во денари)

Локалниот економски развој е движечка сила на општината. Со цел негова поддршка, општината издвојува износ од 200.000,00 за проекти за енергетска ефикасност.

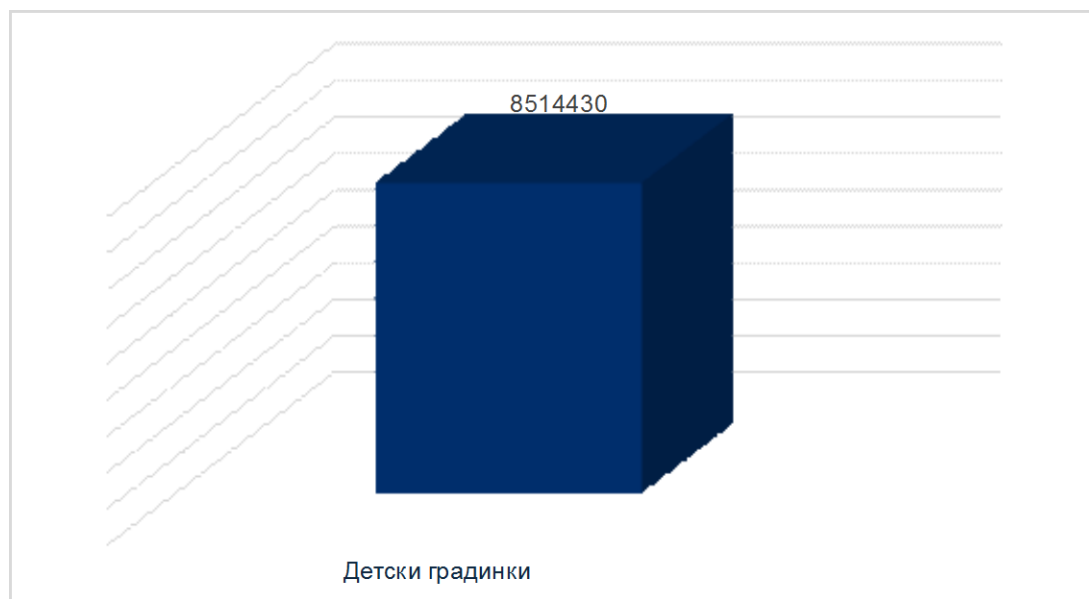
Графикон 16. Расходи по програми за надлежност
Локален економски развој (во денари)

Од вкупните расходи за **образование** кои се планира да се реализираат во општината, општината од сопствениот буџет издвојува 2.756.000,00 денари .

Графикон 18. Расходи по програми за надлежност Образование (во денари)

Вкупните расходи за **детската градинка** се планирани во износ од 7.414.430,00 денари, од кои најголемиот дел се однесуваат на 7.324.430,00 за *плати* .

Графикон 19. Расходи по програми за надлежноста Социјална заштита и заштита на деца (во денари)

Нашата општина се грижи за **животната средина** и здравата животна околина на своите граѓани, притоа издвојувајќи соодветен износ од 100.000,00 денари за заловување на скитници кучиња.

За **здравствена заштита** на населението од заразни болести, општината планира да потроши 100.000,00_ денари за дезинфекција, дезинсекција и дератизација во населените места и јавните површини.

За потребите на **противпожарната единица** на Општина Кривогаштани се планирани 3.000.000,00 денари. Од нив најголем дел се однесуваат за *плати* во износ од 3.000.000,00 денари кои општината ги добива од наменската дотација.

Нашата општина посветува сериозно внимание на аспектот на **родовата еднаквост** во планирањето на сите нејзини активности. Покрај тоа издвојуваме и соодветен износ на општински средства за поддршка на родовата еднаквост во износ од 35.000,00 денари.

Надлежности	Износ
Заштита на животна средина и природа	100.000
Противпожарна заштита	3.100.000
Родова еднаквост	35.000

Табела 3. Расходи по надлежности за Заштита на животна средина и природа, Противпожарна заштита и Родова еднаквост (во денари)

КЛУЧНИ БУЏЕТСКИ ДОКУМЕНТИ - како можат граѓаните да ја следат реализацијата на општинскиот буџет ?

- **Буџетскиот календар** ги дефинира роковите за планирање на општинскиот буџет, каде што се опфатени сите активности поврзани со подготвување на буџетот
- **Буџетскиот циркулар** содржи главни насоки за изготвување на буџетот на општината и го доставува Министерството за финансии.
- **Предлог-буџетот** е подготвен од страна на градоначалникот (општинската администрација) во кој се планираат годишните приходи и годишните расходи и кој треба да биде одобрен од страна на советот на општината.
- **Предлогот на планот на програмите за развој** ги содржи среднорочните проекции на одобрените средства по одделни буџетски програми и потпрограми, годините во кои тие ќе се реализираат и изворите на финансирање, односно буџетите.
- **Буџетот** е акт на локалната власт со кој се планираат годишните приходи и други приливи и се одобруваат годишните расходи и други одливи на државата или на општината.
- **Месечните извештаи** ги содржат податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи за претходниот месец за коишто се однесува извештајниот период.
- **Кварталниот извештај K1** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи за претходните три месеци за коишто се однесува извештајниот период, согласно со економската класификација на приходи и расходи по сметки и збирно.
- **Кварталниот извештај K2** ги содржи податоците за сите неподмирени обврски, како и за неподмирените обврски по видови и по ставки, со состојба на последниот ден од претходниот квартал.
- **Кварталниот извештај K3** ги содржи податоците за задолжување и информациите за промените на состојбата на секое задолжување во претходниот квартал, како и промените на состојбата на издадените гаранции и податоци за долгот на јавните претпријатија кои се основани од општините.
- **Полугодишниот извештај** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и за капиталните приходи и расходи за претходните шест месеци за коишто се однесува извештајниот период.
- **Годишниот извештај** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи, за една година за кои се однесува извештајниот период.

Планирани расходи на Општина Кривогаштани за 2026 година (по надлежност и економска класификација)

/	Плати и надоместоци	Резерви	Стоки и услуги	Каматни плаќања	Субвенции и трансфери	Социјални трансфери	Капитални расходи	Отплата на главница	Вкупни расходи
Совет на општина	3.082.590	-	30.000	-	60.000	200.000	-	-	3.372.590
Градоначалник	1.862.264	100.000	865.000	-	100.000	150.000	-	-	3.077.264
Општинска администрација	21.665.740	-	3.737.043	250.000	300.000	-	205.000	900.000	27.057.783
Урбано планирање	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Локален економски развој	-	-	-	-	-	-	200.000	-	200.000
Комунални дејности	-	-	5.450.000	-	-	-	12.108.481	-	17.558.481
Култура	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Спорт и рекреација	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Програми за развој	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Образование	64.257.814	-	8.292.686	-	262.500	-	-	-	72.813.000
Заштита на животна средина и природа	-	-	100.000	-	-	-	-	-	100.000
Унапредување на здравствена заштита	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Социјална заштита и заштита на деца	7.324.430	-	1.190.000	-	-	-	-	-	8.514.430
Противпожарна заштита	3.000.000	-	100.000	-	-	-	-	-	3.100.000
Заштита и спасување	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Родова еднаквост	-	-	25.000	-	10.000	-	-	-	35.000
Вкупно	101.192.838	100.000	19.789.729	250.000	732.500	350.000	12.513.481	900.000	135.828.548